

สรุปความรู้ “การอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านพิทักษ์ระบบคุณธรรม และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการบริหารบุคคลในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์”

วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๕ ผ่านระบบออนไลน์โปรแกรม Zoom

สำนักงาน ก.พ.

บรรยายโดย : นายบรรยาย นายยศ

กรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม

การบริหารงานบุคคลเป็นเรื่องสำคัญที่จะทำให้การปฏิบัติราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การดำเนินการบริหารงานบุคคลต้องเป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ แบบแผนของทางราชการ และหลักการบริหารงานบุคคลที่ดี จะต้องมียุทธศาสตร์ของข้าราชการ ๒ ประการ คือ หลักประกันตามระบบคุณธรรมและหลักประกันด้านกฎหมาย ซึ่งหลักประกันตามระบบคุณธรรม เป็นหลักประกันขั้นพื้นฐาน ที่ให้ความคุ้มครองและความเป็นธรรมแก่บุคคลที่ประกอบอาชีพเป็นข้าราชการ มีหลักการที่สำคัญ ๔ ประการ ได้แก่ หลักความเสมอภาค หลักความสามารถ หลักความมั่นคง และหลักความเป็นกลางทางการเมือง ส่วนหลักประกันด้านกฎหมาย เป็นหลักประกันความมั่นคงและความเป็นธรรมในสถานภาพของข้าราชการ พนักงานราชการ และผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานราชการ ให้มีความมั่นใจในการปฏิบัติราชการว่าจะไม่ถูกกีดกัน แกล้ง ถูกสั่งให้ออกจากราชการ หรือถูกสั่งลงโทษโดยไม่ชอบธรรม ซึ่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดหลักประกันตามกฎหมายให้แก่ข้าราชการ ได้แก่

๑. การอุทธรณ์ คือ การที่ผู้ถูกลงโทษทางวินัยหรือถูกสั่งให้ออกจากราชการ ตามกรณี ที่กฎหมายกำหนด ร้องขอความเป็นธรรมจากองค์กรผู้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ให้ยกเรื่องของตนขึ้นพิจารณาใหม่ เพื่อให้เป็นไปในทางที่เป็นคุณแก่ตน

๒. การร้องทุกข์ คือ วิธีการอย่างหนึ่งของกระบวนการพนักงานสัมพันธ์ในระบบการบริหารทรัพยากรบุคคล ซึ่งมีจุดประสงค์ที่จะให้ข้าราชการ มีทางร้องขอให้แก้ไข หรือแก้ไขความคับข้องใจในการปฏิบัติของผู้บังคับบัญชาต่อตน ซึ่งการร้องทุกข์มิใช่เรื่องการร้องเรียน

การอุทธรณ์

การอุทธรณ์ หมายถึง การร้องขอความเป็นธรรม ในกรณีที่ถูกลงโทษทางวินัย หรือถูกให้ออกจากราชการเพื่อให้ผู้มีอำนาจ คือ ก.พ.ค. ได้พิจารณาทบทวนคำสั่งลงโทษหรือคำสั่งให้ออกจากราชการของผู้บังคับบัญชา



อุทธรณ์เมื่อใด

การอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ก.พ.ค.) การอุทธรณ์เป็นกระบวนการให้ความเป็นธรรมแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ก.พ.ค.) ได้ออกกฎ ก.พ.ค. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกาศบังคับใช้โดยกำหนดเวลาในการยื่นอุทธรณ์ การอุทธรณ์ต้องยื่นภายในกำหนดระยะเวลา ดังนี้

๑. ๓๐ วัน นับแต่วันทราบหรือถือว่าทราบคำสั่งที่เป็นเหตุแห่งการอุทธรณ์ สำหรับกรณีผู้ที่ถูกสั่งลงโทษทางวินัยและถูกสั่งให้ออกจากราชการ

๒. ๙๐ วัน นับแต่วันทราบหรือถือว่าทราบคำสั่งที่เป็นเหตุแห่งการอุทธรณ์ หรือ ๑ ปี นับแต่วันที่ถูกสั่งหรือถูกสั่งให้ออกจากราชการถึงแก่ความตาย สำหรับกรณีที่ทายาทผู้มีสิทธิรับบำเหน็จตกทอด เป็นผู้ที่ใช้สิทธิอุทธรณ์

วิธีการยื่นอุทธรณ์

การยื่นหนังสืออุทธรณ์ ทำได้ ๒ วิธี คือ

๑. ยื่นต่อพนักงานผู้รับอุทธรณ์ที่สำนักงาน ก.พ.
๒. ส่งหนังสืออุทธรณ์ทางไปรษณีย์ลงทะเบียน โดยถือวันที่ทำการไปรษณีย์ต้นทางประทับตรา

รับที่ของหนังสืออุทธรณ์ เป็นวันยื่นหนังสืออุทธรณ์



การอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ก.พ.ค.)

๑. การอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือถึงประธาน ก.พ.ค. โดยใช้ถ้อยคำสุภาพและมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อตำแหน่ง สังกัด และที่อยู่สำหรับการติดต่อเกี่ยวกับการอุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์
- (๒) คำสั่งที่เป็นเหตุแห่งการอุทธรณ์ และวันที่รับทราบคำสั่ง
- (๓) ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ผู้อุทธรณ์ยกขึ้นเป็นข้อคัดค้านคำสั่งที่เป็นเหตุแห่งการอุทธรณ์
- (๔) คำขอของผู้อุทธรณ์
- (๕) ลายมือชื่อของผู้อุทธรณ์

๒. นอกจากหนังสืออุทธรณ์แล้ว จะต้องจัดทำสำเนาหนังสืออุทธรณ์ ๑ ฉบับ และสำเนาพยานหลักฐานที่ผู้อุทธรณ์ รับรองสำเนาถูกต้อง ยื่นไปพร้อมกับหนังสืออุทธรณ์ด้วย กรณีที่ไม่อาจแนบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องได้เพราะพยานหลักฐานอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลอื่น หรือเพราะเหตุอื่นใด ให้ระบุเหตุที่ไม่อาจแนบพยานหลักฐานไว้ด้วย และถ้ามีการมอบหมายให้ดำเนินการแทน ก็ให้แนบหนังสือมอบหมายไปพร้อมหนังสืออุทธรณ์ด้วย

การพิจารณาอุทธรณ์

๑. กรณีอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย

(๑) ถ้าเห็นว่าการสั่งลงโทษดำเนินการถูกต้องตามกฎหมายและระดับโทษเหมาะสมแล้ว ให้มีคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์

(๒) ถ้าเห็นว่าการสั่งลงโทษดำเนินการไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ให้มีคำวินิจฉัยให้ยกเลิกคำสั่ง และให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการเสียใหม่ให้ถูกต้อง

(๓) ถ้าเห็นว่าการดำเนินการทางวินัยถูกต้องตามกฎหมายและผู้อุทธรณ์ควรได้รับโทษเบาลง ให้มีคำวินิจฉัยให้ลดโทษเป็นสถานโทษหรืออัตราโทษที่เบาลง แต่ถ้าเห็นว่าผู้อุทธรณ์กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง จะลดโทษต่ำกว่าปลดออกไม่ได้

(๔) ถ้าเห็นว่าการดำเนินการทางวินัยถูกต้องตามกฎหมาย และเห็นว่าการกระทำของผู้อุทธรณ์ไม่เป็นความผิดทางวินัย หรือพยานหลักฐานยังฟังไม่ได้ว่าผู้อุทธรณ์กระทำผิดวินัย ให้มีคำวินิจฉัยให้ยกโทษ

(๕) ถ้าเห็นว่าข้อความในคำสั่งลงโทษไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ให้มีคำวินิจฉัยให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อความให้เป็นการถูกต้องเหมาะสม

๒. กรณีอุทธรณ์คำสั่งให้ออกจากราชการ

(๑) ถ้าเห็นว่าการสั่งให้ออกจากราชการได้ดำเนินการถูกต้องตามกฎหมายและเหมาะสมแก่กรณีแล้ว ให้มีคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์

(๒) ถ้าเห็นว่าการสั่งให้ออกจากราชการได้ดำเนินการไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ให้มีคำวินิจฉัยให้ยกเลิกคำสั่งและให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการเสียใหม่ให้ถูกต้อง

ผู้อุทธรณ์มีสิทธิอย่างไรบ้าง

๑. ผู้อุทธรณ์ อาจถอนอุทธรณ์ที่ได้ยื่นไว้ในเวลาใดๆ ก่อนที่องค์คณะมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์นั้นก็ได้
 ๒. มีสิทธิคัดค้านผู้ได้รับการตั้งเป็นกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธาน ก.พ.ค. ภายใน ๗ วัน นับแต่วันรับทราบคำสั่งตั้งคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ โดยยื่นก่อนที่จะมีการพิจารณาอุทธรณ์ สำหรับเหตุในการคัดค้าน มีดังนี้

(๑) รู้เห็นเหตุการณ์ในการกระทำผิดวินัยที่ผู้อุทธรณ์ถูกลงโทษหรือการกระทำที่ผู้อุทธรณ์ถูกสั่งให้ออกจากราชการ

(๒) มีส่วนได้เสียในการกระทำผิดวินัยที่ผู้อุทธรณ์ถูกลงโทษหรือการกระทำที่ผู้อุทธรณ์ถูกสั่งให้ออกจากราชการ

(๓) มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้อุทธรณ์

(๔) เป็นผู้กล่าวหา หรือเป็น หรือเคยเป็นผู้บังคับบัญชาผู้ส่งลงโทษหรือสั่งให้ออกจากราชการ

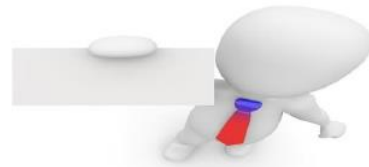
(๕) เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางวินัยหรือการสั่งให้ออกจากราชการที่ผู้อุทธรณ์ถูกลงโทษหรือถูกสั่งให้ออกจากราชการ

(๖) มีความเกี่ยวพันทางเครือญาติหรือทางการสมรสกับบุคคลตาม (๑) - (๔) อันอาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้อุทธรณ์

๓. กรณีที่ผู้อุทธรณ์ไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของ ก.พ.ค. มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองสูงสุดภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ทราบหรือถือว่าทราบคำวินิจฉัยของ ก.พ.ค.

การร้องทุกข์

การร้องทุกข์ หมายถึง การที่ข้าราชการพลเรือนสามัญร้องขอความเป็นธรรมเนื่องจากเห็นว่าผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติต่อตนโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ปฏิบัติต่อตนให้ถูกต้องทำให้เกิดความคับข้องใจ และประสงค์จะให้มีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนโดยเร็ว



ร้องทุกข์ต่างจากการร้องเรียนอย่างไร

การร้องทุกข์และการร้องเรียนเป็นเรื่องที่แตกต่างกันโดย

“การร้องทุกข์” เป็นเรื่องของข้าราชการพลเรือนสามัญมีความคับข้องใจอันเกิดจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติของผู้บังคับบัญชาต่อตนเองและเป็นเรื่องที่ไม่อาจอุทธรณ์ได้

“การร้องเรียน” เป็นการกล่าวหาหรือกล่าวโทษผู้บังคับบัญชาหรือผู้หนึ่งผู้ใดว่ามีพฤติการณ์กระทำผิดวินัยหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งการกระทำดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ร้องทุกข์หรือไม่ก็ได้ การร้องเรียนจึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาของ ก.พ.ค. ตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ อย่างไรก็ตามการที่ ก.พ.ค. จะรับเรื่องร้องทุกข์ดังกล่าวไว้พิจารณาหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับเนื้อหาของคำร้องด้วยว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้นมีความคับข้องใจที่เกิดจากการที่ผู้บังคับบัญชาปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติต่อตนและเป็นกรณีที่ไม่อาจอุทธรณ์ได้หรือไม่ ซึ่งหากพิจารณาจากเนื้อหาแล้วแม้ทำหนังสือร้องเรียนมา แต่ในเนื้อหาเป็นกรณีที่เข้าหลักเกณฑ์เรื่องการร้องทุกข์ ก.พ.ค. ก็จะได้รับเรื่องนั้นไว้พิจารณา แต่ถ้าบางกรณีที่ผู้ร้องทำหนังสือร้องทุกข์กล่าวอ้างความคับข้องใจต่างๆ มา แต่เมื่อพิจารณาในเนื้อหาแล้วปรากฏว่าไม่เข้าตามหลักเกณฑ์การร้องทุกข์ ก.พ.ค. ก็จะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณา

ผู้มีสิทธิร้องทุกข์

ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๒๒ กำหนดว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดมีความคับข้องใจอันเกิดจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติต่อตนของผู้บังคับบัญชา และเป็นกรณี

ที่ไม่อาจอุทธรณ์ตามหมวด ๔ การอุทธรณ์ได้ ผู้นั้นมีสิทธิร้องทุกข์ได้ตามเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในหมวดนี้ ดังนั้น ผู้มีสิทธิร้องทุกข์ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

๑. ต้องเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญเท่านั้น

๒. มีความคับข้องใจที่เกิดจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติต่อตนเองของผู้บังคับบัญชา โดยต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) เป็นการออกกฎ คำสั่ง โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(๒) ปฏิบัติโดยไม่มีอำนาจ หรือเหนืออำนาจหน้าที่

(๓) ปฏิบัติโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

(๔) ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับ

การกระทำนั้น

(๕) ทำการโดยไม่สุจริต

(๖) สร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็นหรือสร้างภาระเกินสมควร

(๗) ใช้ดุลยพินิจโดยไม่ชอบ

(๘) ไม่มอบหมายงานให้ปฏิบัติ

(๙) ประวิงเวลาหรือหน่วงเหนี่ยวการดำเนินการบางเรื่อง อันเป็นเหตุให้เสียสิทธิหรือไม่ได้รับ

สิทธิประโยชน์ที่พึงมีพึงได้ในเวลาอันสมควร

(๑๐) ไม่เป็นไปตาม หรือขัดกับระบบคุณธรรมตามมาตรา ๔๒

๓. ถูกสั่งพักราชการหรือให้ออกจากราชการไว้ก่อนตามมาตรา ๑๐๑

๔. เป็นกรณีที่อยู่ทธรณ์ไม่ได้

ผู้มีอำนาจวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์

ผู้มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยร้องทุกข์ ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป และคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ก.พ.ค.) มีรายละเอียดดังนี้

๑. ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป

(๑) กรณีที่เหตุแห่งการร้องทุกข์เกิดจากผู้บังคับบัญชาในราชการบริหารส่วนภูมิภาคที่ต่ำกว่าผู้ว่าราชการจังหวัดให้ร้องทุกข์ต่อผู้ว่าราชการจังหวัด และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์

(๒) กรณีที่เหตุแห่งการร้องทุกข์เกิดจากผู้บังคับบัญชาในราชการบริหารส่วนกลางที่ต่ำกว่าอธิบดี ให้ร้องทุกข์ต่ออธิบดี และให้อธิบดีเป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์

(๓) กรณีที่เหตุแห่งการร้องทุกข์เกิดจากผู้ว่าราชการจังหวัดหรืออธิบดี ให้ร้องทุกข์ต่อปลัดกระทรวง ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ร้องทุกข์ และให้ปลัดกระทรวงเป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์

๒. คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ก.พ.ค.)

กรณีที่เหตุแห่งการร้องทุกข์เกิดจากหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือรับผิดชอบการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือต่อรัฐมนตรี ปลัดกระทรวง รัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือนายกรัฐมนตรี ให้ร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ก.พ.ค.)

วิธีการร้องทุกข์

การร้องทุกข์ให้ร้องได้สำหรับตนเองเท่านั้น จะร้องทุกข์สำหรับผู้อื่นไม่ได้ การร้องทุกข์แทนผู้มีสิทธิร้องทุกข์จะมอบหมายให้บุคคลอื่นร้องทุกข์แทนได้ ในกรณีมีเหตุจำเป็นอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

๑. เจ็บป่วยจนไม่สามารถร้องทุกข์ได้ด้วยตนเอง

๒. อยู่ในต่างประเทศและคาดหมายได้ว่าไม่อาจร้องทุกข์ได้ทันภายในเวลาที่กำหนด

๓. มีเหตุจำเป็นอย่างอื่นที่ผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์เห็นสมควรการมอบหมายต้องทำเป็นหนังสือ จะต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้มีสิทธิร้องทุกข์ พร้อมทั้งหลักฐานแสดงเหตุจำเป็นข้างต้น ถ้าไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ให้พิมพ์ลายนิ้วมือ โดยมีพยานลงลายมือชื่อรับรองอย่างน้อยสองคน

สาระสำคัญของคำร้องทุกข์

๑. คำร้องทุกข์ต้องทำเป็นหนังสือโดยใช้ถ้อยคำสุภาพ และอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญ ดังนี้

- (๑) ชื่อ ตำแหน่ง สังกัด และที่อยู่สำหรับการติดต่อเกี่ยวกับการร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์
- (๒) การปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติที่เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์
- (๓) ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ผู้ร้องทุกข์เห็นว่าเป็นปัญหาของเรื่องร้องทุกข์
- (๔) คำขอของผู้ร้องทุกข์
- (๕) ลายมือชื่อของผู้ร้องทุกข์ หรือผู้ได้รับมอบหมายให้ร้องทุกข์แทน

๒. ต้องทำสำเนาคำร้องทุกข์และหลักฐานที่เกี่ยวข้อง โดยผู้ร้องทุกข์ รับรองสำเนาถูกต้อง ๑ ชุดแนบพร้อมคำร้องทุกข์ด้วย กรณีที่ไม่อาจแนบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องได้ เพราะพยานหลักฐานอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานทางปกครอง เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลอื่นหรือเพราะเหตุอื่นใด ให้ระบุเหตุที่ไม่อาจแนบพยานหลักฐานไว้ด้วย

๓. กรณีที่มีความจำเป็นต้องมอบหมายให้บุคคลอื่นร้องทุกข์แทน หรือกรณีที่มีการแต่งตั้งทนายความ หรือบุคคลอื่นซึ่งบรรลุนิติภาวะดำเนินการแทนในชั้นตอนใดๆ ในกระบวนการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ ต้องแนบหลักฐานการมอบหมายหรือหลักฐานการแต่งตั้งพร้อมคำร้องทุกข์หรือจะยื่นในภายหลังก่อนการดำเนินการในชั้นตอนนั้น

การยื่นคำร้องทุกข์

การยื่นคำร้องทุกข์ คำร้องทุกข์ต้องทำเป็นหนังสือ และยื่นคำร้องทุกข์ ดังนี้

๑. กรณีร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป ให้ยื่นคำร้องทุกข์ ผ่านผู้บังคับบัญชา หรือผู้บังคับบัญชาที่เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์ โดยยื่นต่อพนักงานผู้รับคำร้องทุกข์ (เจ้าหน้าที่งานสารบรรณ) หรือจะส่งคำร้องทุกข์ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนก็ได้ และให้ถือว่าวันที่ยื่นคำร้องทุกข์ต่อพนักงานผู้รับคำร้องทุกข์ หรือวันที่ทำการไปรษณีย์ต้นทางประทับตราวันที่ของหนังสือร้องทุกข์แล้วแต่กรณีเป็นวันยื่นคำร้องทุกข์

๒. กรณีร้องทุกข์ต่อ ก.พ.ค. ให้ยื่นคำร้องทุกข์ต่อพนักงานผู้รับคำร้องทุกข์ที่สำนักงาน ก.พ. หรือจะส่งคำร้องทุกข์ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนก็ได้ คำร้องทุกข์ที่ยื่นที่สำนักงาน ก.พ. พนักงานผู้รับคำร้องทุกข์ จะออกใบรับคำร้องทุกข์และลงทะเบียนรับคำร้องทุกข์ไว้เป็นหลักฐานในวันที่รับคำร้องทุกข์ตามระเบียบว่าด้วยงานสารบรรณ และให้ถือว่าวันที่รับคำร้องทุกข์ตามหลักฐานดังกล่าวเป็นวันยื่นคำร้องทุกข์

อายุความในการร้องทุกข์

การร้องทุกข์ต้องยื่นต่อผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันทราบหรือถือว่าทราบเหตุแห่งการร้องทุกข์

การถอนคำร้องทุกข์

ผู้ร้องทุกข์อาจถอนคำร้องทุกข์ที่ยื่นไว้แล้วในเวลาใดๆ

ก่อนที่ผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์จะมีคำวินิจฉัยเสร็จ

เด็ดขาดในเรื่องร้องทุกข์นั้น วิธีถอนคำร้องทุกข์ มี ๒ วิธี คือ

๑. ขอลถอนคำร้องทุกข์โดยทำเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อผู้ร้องทุกข์

๒. ขอลถอนคำร้องทุกข์ด้วยวาจาต่อผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์ ให้ผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์บันทึกไว้ และให้ผู้ร้องทุกข์ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานเมื่อมีการถอนคำร้องทุกข์ ให้ผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์อนุญาตและสั่งจำหน่ายคำร้องทุกข์ออกจากสารบบ



สรุปการอุทธรณ์แตกต่างจากการร้องทุกข์อย่างไร

การอุทธรณ์ มีวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบและถ่วงดุลการใช้อำนาจของผู้บังคับบัญชา จึงเปิดโอกาสให้ผู้ถูกลงโทษทางวินัยร้องขอความยุติธรรมจากการใช้อำนาจดังกล่าว โดยมีองค์กรซึ่งเป็นกลาง คือ คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ก.พ.ค.) เป็นผู้วินิจฉัยซึ่งกรณีที่ถูกอุทธรณ์ได้จำกัดว่าจะต้องเป็นกรณีของผู้ถูกลงโทษทางวินัยหรือกรณีที่ถูกลงโทษให้ออกจากราชการผู้นั้น จึงจะมีสิทธิอุทธรณ์ได้โดยต้องอุทธรณ์ต่อ ก.พ.ค. ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันทราบหรือถือว่าทราบคำสั่ง



การร้องทุกข์ มีวัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างคนในองค์กร ยึดหลักความยุติธรรมและความเป็นธรรมเป็นสำคัญ โดยมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

๑. สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาโดยเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถขอให้ผู้บังคับบัญชาทบทวนแก้ไขหรือชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติของผู้บังคับบัญชาที่เป็นเหตุให้ผู้ใต้บังคับบัญชารู้สึกว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือเกิดความคับข้องใจอันจะทำให้ลดปัญหาความขัดแย้งในองค์กรได้

๒. ให้ผู้บังคับบัญชาได้รับทราบถึงความรู้สึกว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือความคับข้องใจของผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งเกิดจากการปฏิบัติของผู้บังคับบัญชาและเปิดโอกาสให้ชี้แจง ทำความเข้าใจปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลง แก้ไขเกี่ยวกับการปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม

๓. ส่งเสริมให้เกิดความโปร่งใสและเป็นธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้บังคับบัญชาซึ่งจะเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการ อันนำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติราชการในระยะยาว

๔. ให้มีกลไกการตรวจสอบและถ่วงดุลการใช้อำนาจของผู้บังคับบัญชา ให้เป็นไปโดยถูกต้อง เป็นธรรมและเหมาะสม

๕. ให้ข้าราชการที่มีความคับข้องใจอันเกิดจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติของผู้บังคับบัญชา สามารถร้องทุกข์ต่อผู้อำนวยการกอง/สำนัก เพื่อขอความเป็นธรรมได้ เช่น เมื่อผู้บังคับบัญชา ไม่มอบหมายงานให้ปฏิบัติ ข้าราชการสามารถร้องทุกข์ได้ ไม่ใช่อ้างว่าไม่มีงานให้ปฏิบัติ จึงไม่มาปฏิบัติราชการ กรณีที่ร้องทุกข์ได้จะต้องเป็นกรณีที่ไม้อาจสามารถอุทธรณ์ได้ คือ มิใช่กรณีของการถูกลงโทษทางวินัยหรือถูกสั่งให้ออกจากราชการ กรณีร้องทุกข์ เช่น การออกกฏคำสั่งใดๆ ที่ไม่เป็นธรรม อาทิ คำสั่งเลื่อนเงินเดือน คำสั่งแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใดหรือไม่ให้ดำรงตำแหน่งใด หรือการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม และต้องร้องทุกข์ต่อผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันทราบหรือถือว่าทราบเหตุแห่งการร้องทุกข์นั้น

สรุปโดย

นายสุรเชษฐ์ จิตต์เอื้อเพื่อ
นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ